

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **J.**, t. č. ÚV TOS Želiezovce, PS 42 VD, proti žalovanému **Ústavu pre výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou**, IČO: 00738263, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného č. ÚVTOS 21/08 z 09. septembra 2008 a zmeny diferenciačnej skupiny odsúdeného z „B“ na „C“ z 31. marca 2008, o odvolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 27. októbra 2011, č. k. 14S/91/2010-49, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trnave z 27. októbra 2011, č. k. 14S/91/2010-49 **p o t v r d z u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením Krajský súd v Trnave (ďalej aj „krajský súd“) nepriznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov ani mu neustanovil zástupcu z radov advokátov, keď vychádzajúc z ustanovenia § 138 ods. 1 veta prvá a § 30 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) (v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) a § 250a OSP skúmajúc pomery žalobcu zistil, že tento opakovane ponúkanú možnosť pracovného zaradenia vo výkone trestu odňatia slobody o tieto ponuky neprejavil záujem, čím nesplnil zákonné predpoklady tak pre oslobodenie od súdnych poplatkov, ako aj o ustanovenie advokáta.

Proti tomuto uzneseniu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie namietajúc jeho vecnú nesprávnosť a nezákonnosť založenú na polopravdivých a účelových tvrdeniach ústavu pre výkon trestu odňatia slobody znemožňujúcich mu prístup k spravodlivosti. Poukazoval na to, že bol lekárom vyradený z pracoviska ručné šitie obuvi, ktoré mu ani ponúknuté nebolo, lebo by znamenalo nerešpektovanie nálezov lekárov a ohrozenie jeho zdravia, poukazoval pritom na svoj osobný spis, ktorý žiadal zabezpečiť. Tvrdil, že počas výkonu

trestu nikdy prácu neodmietol. Tiež poukázal na to, že na Okresnom súde Bratislava I. sa v konaní sp. zn. 10C 199/2009 domáha náhrady ušlého zisku za diskrimináciu, že ho počas výkonu trestu nezaradili do práce, ktorý spis žiadal pripojiť a tiež žiadal pripojiť spis Krajského súdu v Trnave sp. zn. 14S/92/2010. Záverom uviedol, že aj keby pracoval, príjmy sú také malé, že na využitie komerčnej právnej pomoci by nepostačovali a tiež podotkol, že „kto by pracoval, ničil si zdravie a nervy za max. 5 euro netto mesačne?“. K odvolaniu pripojil uznesenie Okresnom súde Bratislava I. zo 17. októbra 2011, č. k. 10C/199/2009-83, ktorým ho súd vyzýva na odstránenie väd návrhu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnuté uznesenie z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné priznať úspech.

Podľa ustanovenia § 5 ods. 1 písm. a/ zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Podľa ustanovenia § 138 ods. 1 OSP na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú, a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Podľa ustanovenia § 30 OSP v znení účinnom od 01. januára 2012 účastníka, ktorý požiada o ustanovenie advokáta a u ktorého sú predpoklady, aby bol oslobodený od súdnych poplatkov, súd odkáže na Centrum právnej pomoci. O tejto možnosti súd účastníka poučí.

Podľa § 372t OSP na konania začaté do 31. decembra 2011 sa použijú predpisy účinné od 01. januára 2012.

Vo všeobecnosti treba uviesť, že Občiansky súdny poriadok vo svojich ustanoveniach pripúšťa možnosť čiastočného, prípadne úplného oslobodenia od súdnych poplatkov

ako i možnosť účastníka konania požiadať o ustanovenie zástupcu z radov advokátov. Je pritom povinnosťou účastníka vierohodným spôsobom preukázať súdu svoje pomery, ktoré sú rozhodujúce pre posúdenie dôvodnosti jeho žiadosti. V súvislosti so skúmaním splnenia zákonných podmienok, ktoré treba skúmať v každom konaní samostatne, berie súd na zreteľ nielen majetkové, zárobkové a osobné pomery žiadateľa, ale i na jeho celkové pomery, ako i charakter sporu a výšku súdneho poplatku. Nedostatočné majetkové pomery a žiadny príjem môže síce žiadateľ subjektívne vnímať ako krajné a ťaživé, ale ešte nemusia predstavovať dôvod, pre ktorý by boli naplnené podmienky v zmysle ustanovenia § 138 ods. 1 OSP.

Predpokladom, aby mohlo byť vyhovené žiadosti účastníka na ustanovenie zástupcu z radov advokátov, je splnenie zákonných podmienok, v dôsledku ktorých by bol súdom oslobodený od platenia súdnych poplatkov podľa § 138 ods. 1 OSP. Zákonodarca teda v právnej norme § 30 OSP aj naďalej podmieňuje právo na priznanie zástupcu z radov advokátov pre zabezpečenie ochrany práv len tomu účastníkovi, ktorému by súd priznal oslobodenie od platenia súdnych poplatkov v zmysle § 138 ods. 1 OSP.

Tieto podmienky u žalobcu splnené neboli. Z listín predložených žalobcom ako aj z ostaného spisového materiálu aj podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) nevyplýva, že by pomery žalobcu odôvodňovali, aby mu súd priznal oslobodenie od zaplatenia súdnych poplatkov, hoci aj sčasti, pretože z predložených dokladov je zrejmé, že napriek tomu, že sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, nenachádza sa v takej sociálnej alebo finančnej tiesni, ktorá by odôvodňovala priznanie oslobodenia, keďže treba zohľadniť aj výšku súdneho poplatku (66 eur) ako aj ustanovením § 138 ods. 1 OSP danú zákonnú podmienku, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie práva.

V tomto smere najvyšší súd poukazuje na ustanovenie § 4 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 475/2005 Z. z.“) a § 81 ods. 5 veta pred bodkočiarkou tohto zákona, podľa ktorého opodstatnenosť umiestnenia odsúdeného do oddielu s bezpečnostným režimom preskúmava prokurátor a riaditeľ ústavu najmenej raz za šesť mesiacov, a nemožno opomenúť ani ustanovenia § 244 ods. 1 až 3, § 247 ods. 1 a 3 a § 250b ods. 1 OSP (pozri tiež uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Sžz/5/2011 zo 07. februára 2012 – www.nsud.sk).

Z uvedených dôvodov mal podľa názoru najvyššieho súdu krajský súd pre svoje rozhodnutie, že žalobca nespĺňa zákonné podmienky na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov a ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov, dostatok skutkových podkladov (včítane vyjadrenia žalovaného – č. l. 25 - 29) a vyvodil z nich i správny právny záver.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na uvedené dôvody napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trnave podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP a § 219 ods. 1 OSP ako vecne správne potvrdil, pričom nemožno ponechať bez povšimnutia ani záver obsahu odvolanie žalobcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky záverom dáva žalobcovi do pozornosti, že podľa § 3 ods. 1 písm. a/ zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony je s účinnosťou od 01. januára 2012 poskytnutie právnej pomoci možné aj v konaní pred súdom v správnom súdnictve. Žalobca sa teda môže so svojou žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci obracať priamo aj na Centrum právnej pomoci (www.legalaid.sk).

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

P o u č e n i e : P r o t i t o m u t o u z n e s e n i u n i e j e p r í p u s t n ý o p r a v n ý p r o s t r i e d o k .

V Bratislave 29. februára 2012

JUDr. Jana Baricová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Petra Slezáková